O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

1995 йил 10 июндан чиқа бошлаган

МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ

MILLIY TIKLANISH

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА

2008 йил 2 АПРЕЛЬ Чоршанба

14 (451)-сон

Миллий матбуот марказида ЎзМТДП Марказий кенгашининг II Пленуми бўлиб ўтди. Унда партия Марказий кенгаши аъзолари, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгаши раислари, Халқ депутатлари вилоят кенгаши депутатлари ва депутатлик гуруҳи раҳбарлари, ҳудудий партия кенгашлари фаоллари иштирок этди.

ТАШАББУС БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТДАН БОШЛАНСИН

Йиғилишда «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонун асосида ҳудудий партия кенгашлари олдида турган вазифалар, шунингдек, ЎзМТДПнинг Ёшлар йилидаги фаолиятининг асосий йўналишлари ва бошқа масалалар қизғин муҳокама қилинди. Дастлаб юртимиз зиёлилари партияси бўлган «Миллий тикланиш» сафларига кириш истагини билдирган бир гуруҳ ёшларга партияга аъзолик билетлари топширилди.

Пленумни парламент қуйи палатаси Спикери ўринбосари, партия Марказий кенгаши раиси Хуршид Дўстмуҳаммедов очиб, партиянинг асосий мақсади, Конституциявий қонундан келиб чиқадиган вазифалар, Ёшлар йилидаги асосий фаолият йўналишлари ва бу борада олиб бориладиган ишлар ҳақида гапирди.

— Президентимиз ташаббуси билан қабул қилинган «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонун лойиҳа сифатида муҳокамага қўйилган кундан бошлаб уни аҳоли орасида кенг тушунтиришга алоҳида эътибор қаратдик, — деди Х. Дўстмуҳаммедов. — Бу қонуннинг ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги, давлат ва жамият ҳаётидаги аҳамияти катта эканлигини нафақат республикамиздаги, балки хорижлик сиёсатчилар ва мутахассислар ҳам эътироф этишди. У сиёсий партияларнинг ўрнини, маҳаллий кенгашлар фаолиятини кенгайтириши билан ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Конституциявий қонун бераётган ваколатларнинг қай даражада ижро этилиши, халққа етиб бориши сиёсий партияларнинг фаоллигига боғлиқ, албатта. Бу том маънода сиёсий партиялар ўртасида рақобат муҳитини вужудга келтиради. Жумладан, «Миллий тикланиш»чилардан ҳам янада фаоллик, жонкуярлик билан ишлаш талаб этилади. Ҳозирда партиямиз аъзолари сони 110 минг нафардан ошиб кетди. Сафларимиз кенгайиб бормоқда. Лекин айни пайтда сон эмас, сифат муҳимлигига эътибор қаратишимиз керак! Партия фаолиятини янада жонлантиришда қуйи партия кенгашларидан ташаббус чиқишини истардик. Вилоят кенгашларимиздан кўнглимиз тўқ, уларда талаб даражасида иш юритилаяпти. Туман кенгашларимиз орасида ҳам илғорлик кўрсатаётганлари анчагина. Бироқ бу ҳамма ишлар жойида, дегани эмас. Афсуски, кадрлар масаласини ўрганишда камчиликларимиз бор. 3144 та бошланғич партия ташкилотларимиз мавжуд. Янги бошланғич ташкилотлар тузиш, уларнинг фаолиятини ўрганиш борасида ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Асосий эътиборни айнан қуйи партия ташкилотларига қаратишимиз, ташаббус улардан туман ва шаҳар кенгашларига, ўз навбатида вилоят кенгашларидан Марказий кенгашга етиб келишига эришишимиз керак! Шундагина асосий мақсад ва режаларимизни амалга оширишда ижобий натижаларга эришамиз.

Шундан сўнг партия Марказий кенгаши раисининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Абдуғафур Маматов кун тартибидаги навбатдаги масала юзасидан маъруза қилди.

— Жорий йилнинг Ёшлар йили деб эълон қилиниши муносабати билан партия Марказий кенгаши девони амалга ошириладиган ишлар режасини ишлаб чиқди, — деди у. — Унда “Таълимнинг сифати ва мазмунини тубдан ўзгартиришда зиёлиларнинг ўрни ва роли”, “Ёшларга оид давлат сиёсатининг ҳуқуқий асослари”, “Ёшлар ва соғлом турмуш тарзи”, “Таълим тизимини ислоҳ қилишни чуқурлаштиришнинг ҳуқуқий асослари”, “Ёшлар ва фуқаролик жамияти”, “Ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини оширишнинг долзарб муаммолари”, “Ёшлар ва оммавий маданият масалалари” каби бир қатор долзарб мавзуларда тадбирлар, давра суҳбатлари, учрашув ва мулоқотларни ташкил этиш кўзда тутилган. Режалаштирилган тадбирларнинг изчил бажарилишини таъминлаш, давлатимиз, шу жумладан, партиямизнинг ёшларга оид сиёсатини тарғиб-ташвиқ қилиш ишларини янада фаоллаштириш барча бўғиндаги кенгашларнинг асосий вазифаси бўлмоғи лозим. Ёшларнинг жамиятда ўзининг муносиб ўрнини эгаллаши йўлида партия фаоллари ва зиёлилар қатлами ёрдамида ташкилий ва тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боришимиз, амалий тадбирлар ўтказиш юзасидан чора-тадбирлар, Давлат дастурининг ҳар бир банди бўйича тадбирлар режасини ишлаб чиқишимиз, айниқса, “Ёшлар қаноти” ишини фаоллаштиришимиз зарур.

ЎзМТДП анжумани

Шунингдек, маърузада Ёшлар йили муносабати билан ёш авлод вакиллари ҳаётида юз бераётган ижобий ўзгаришлар, уларга ҳукуматимиз томонидан берилаётган имкониятлар ҳақида сўз борди. Пленум иштирокчилари кун тартибидаги масалалар юзасидан таклиф ва мулоҳазаларини айтишди. Сиёсий фанлар доктори Муқимжон Қирғизбоев Конституциявий қонуннинг жамият ҳаётидаги аҳамияти, сиёсий партияларга бераётган ваколатлари, улардан қай даражада фойдаланиш эса партияларнинг халқ орасидаги нуфузи, ўрнини белгилаб бериши тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

— Бу қонуннинг ишлаши аввало сиёсий партияларнинг фаоллигига боғлиқ, — деди у. — Қолаверса, бунда ҳар бир фуқаронинг сиёсий билими мустаҳкамлиги, унинг фаоллиги ҳам катта аҳамиятга эга. Қонунда ўзбек халқининг миллий манфаатлари ҳам ифода этилган. Шундай муҳим ҳужжатнинг қоғозда қолиб кетмай, амалда тўла ижро этилишига эришиш сиз билан бизга боғлиқ. Бугунги тадбирда бошланғич ташкилотлар ҳақида кўп гапирилаётир. Аслида бошланғич партия ташкилотлари партиянинг асосидир. Уларда жонланиш бўлсагина, сезиларли натижаларга эришиш мумкин. Ёшлар йили Давлат дастурининг ижросини таъминлаш, ёш авлоднинг манфаатларини ҳимоя қилишда ҳам партия фаолларининг ҳаракатчанлиги муҳим ўрин тутади. Бир таклифим бор: қуйи ташкилотлардаги кадрлар малакасини, ҳар бир партия аъзосининг сиёсий билимини ошириш учун бошланғич партия ташкилотлар фаоллари иштирокида ўқув семинарларини жойларнинг ўзида, вилоятларда кенг миқёсда ташкил қилиш ҳам мумкин.

— Зиёлилар партияси ташкил бўлган кундан ҳозиргача ўтган давр мобайнида фаолларнинг ташаббускорлигида жуда кўп масалаларни ҳал қилишга эришдик, — деди музокараларда сўз олган филология фанлари доктори, академик Азиз Қаюмов. — Бугунги кунда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги партия фракциясида 11 нафар депутат фаолият юритмоқда. Ҳар бир депутат катта йиғилишларда ҳисобот берсин. Ишларининг натижаси шунда кўринади. Фурсатдан фойдаланиб қонун лойиҳаларининг ишлаб чиқилиши, қайта кўрилиши, янги қонун ҳужжатларининг яратилиш жараёнларида иштирок этадиган депутатларимизга таклифларим бор.

Шартнома асосида ўқиётган талабаларга кредит берилаётганлигини давлатимизнинг ёшларга ғамхўрлиги деб ҳисоблайман. Ҳукумат қарорларининг бажарилиши юзасидан таҳлилий хулосаларини айтишса, жойларда учраётган камчиликлар ўз-ўзидан бартараф этиларди. Бундан ташқари, умумий ўрта таълим мактабларини тамомлаган ёшларнинг кейинги тақдирига, ўқишни давом эттириш-эттирмаслигига ҳам зиёлилар партиясининг кўзга кўринган етакчилари алоҳида эътибор билан қарашларини истардим.

Музокараларда Жиззах вилоят кенгаши раиси ўринбосари Фурқат Тошбоев, Ўзбекистон Миллий китоб палатаси қошида ташкил этилган бошланғич партия ташкилоти раиси Зуҳриддин Исомиддинов, Янгийўл туман кенгаши раиси Нажмиддин Жўрабоев ва бошқа фаоллар ўзлари ишлаётган соҳаларда Ёшлар йилида қандай ўзгаришларни амалга ошириш мумкинлиги юзасидан таклиф-мулоҳазаларини билдиришди.

Пленум сўнгида муҳокама этилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Гулбаҳор ОРТИҚХЎЖАЕВА,
«Миллий тикланиш» мухбири.

● *Сўз Пленум иштирокчиларига*

ФИДОЙИЛАРГИНА ИШОНЧНИ ОҚЛАЙДИ

Фурқат ТОШБОЕВ, ЎзМТДП Жиззах вилоят кенгаши раиси ўринбосари:

— Бугунги тадбир фаол, жонкуяр сафдошларимиз билан яна бир бор фикр алмашиш, дилдан суҳбатлашиш имконини берди. Шу маънода жойларда ўтказилаётган юзма-юз учрашувлар ва мулоқотларнинг аҳамияти катта деб ўйлайман. Вилоят кенгаши аъзоларининг ҳар бири масъулиятни ҳис қилган ҳолда иш юритмоқда. Ҳар ойда 2 та туман кенгаши фаолиятини ўрганиб, таҳлилий хулосаларимизни кун тартибига қўйишга одатланганмиз. Бу табиийки, ижобий натижалар бермоқда. Сафларимиз жонкуяр, ташаббускор аъзолар ҳисобига кенгайиб бормоқда. 2007 йил бошида ҳудудимизда партия аъзолари 2020 нафарни ташкил этган бўлса, ҳозирга келиб улар сони 5843 нафарга етди.

Ёшлар йили Давлат дастури ва у асосида партия Марказий кенгаши томонидан тузилган дастур доирасида вилоят кенгашимиз фаоллари иштирокида йиллик иш режа ишлаб чиқилди. «Ёшлар қаноти» етакчилари ҳам махсус дастур ва иш режаси асосида фаолият юритиб келмоқда. Режага асосан барча ҳудудий кенгашларда ўқувчи, талаба ёшлар билан ишлаш борасидаги ишлар қайта кўриб чиқилди. Жиззах Давлат педагогика институти билан яқиндан ҳамкорлик ўрнатдик. Талабалар билан ишлаш учун алоҳида ходим ажратилди.

Конституциявий қонун партия гуруҳларига вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг қониқарсиз фаолияти тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президентига асосланган хулосалар тақдим этиш ташаббуси билан чиқиш ҳуқуқини ҳам бераётир. Бундан кўзланган асосий мақсад эса мамлакатимизда фуқаролик жамияти барпо этишнинг асосий институтларидан бири ҳисобланган сиёсий партияларнинг салоҳиятини янада ошириш, ислоҳотлар жараёнида уларнинг иштироки сезиларли бўлишини таъминлашдан иборатдир. Бу жараёнда ҳам барчамиз бирдек фаол бўлишимиз зарур. Зеро, фидойи зиёлиларгина ҳамиша эл-юртнинг ишончини оқлаб келган.

Насиба УСМОНОВА, Халқаро “Олтин мерос” жамғармаси ижрочи директори, жамғарма қошида ташкил этилган бошланғич партия ташкилоти раиси:

— Бошланғич партия ташкилотлари партиянинг негизидир, дейилади ЎзМТДП Уставида. Шу йилнинг бошида партиянинг Тошкент шаҳар кенгаши билан ҳамкорликда жамғармамиз қошида бошланғич ташкилот туздик ва режаларимизни белгилаб олдик. Пленум йиғилишида таъкидланганидек, Конституциявий қонун бераётган ваколатлар ва у олдимизга қўяётган вазифалардан келиб чиқиб жуда кўп ишларни амалга оширишимиз керак. Апрель ойидан бошлаб партия Марказий кенгаши билан тузилган қўшма қарорга асосан республикамизнинг барча вилоятларида Ёшлар йили муносабати билан “Мерос ва ёшлар” мавзуида ижодий учрашувлар, семинарлар ўтказишни режалаштирганмиз. Асосий мақсадимиз коллеж ва лицейларда таҳсил олаётган ўқувчилар, чекка қишлоқлардаги ёшлар билан учрашиш, уларнинг орзу-умидлари, интилишларини рўёбга чиқаришдан иборатдир.

«Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонуннинг кучга кириши партиядошларимиз олдига масъулиятли вазифаларни қўймоқда. Бу эса ҳар бир партия аъзосидан чуқур сиёсий билим ва малака талаб қилади. Аҳоли ўртасида мазкур қонуннинг аҳамияти ва моҳиятини тушунтириш ишларини олиб боришда ҳам жонкуярлик билан иш тутишни ният қилганмиз. Сафларимизда эл-юрт дардини ўзиники деб билган, миллат равнақини ўйловчи, ғайрат-шижоатли зиёлилар кўп. Мана шундай фидойиларнинг мададига таянамиз. Фаолиятимизнинг асосини уларнинг ташаббускорлиги ва ҳаракатчанлиги белгилаб беради.

Вилоятларда ўтказилиши режалаштирилган тадбирларда жойлардаги бошланғич ташкилотлар фаолиятини, етакчи кадрларнинг иш тажрибасини ўрганишни ҳам мақсад қилганмиз. Бир сўз билан айтганда, зиёлилар партияси том маънода эл-юртнинг ишончи ва таянчи бўлиши керак!

Буни халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари бўлиб ўтган сессиясида Президентимиз алоҳида таъкидлади

СУРХОНДАРЁ — АЛОҲИДА ИМКОНИЯТГА ЭГА ҲУДУД

Дарҳақиқат, мамлакатимиз жанубида жойлашган ушбу вилоят улкан табиий захираларга бой ҳудуддир. Агар имкониятларни чамалаб, бу ердаги қазилма бойликларни ўзлаштиришга киришсак, иқтисодий истиқболларнинг қай тариқа ривожланишини тасаввур қилиш мушкул эмас. Бу нафақат минтақа ривожига, балки юртимиз тараққиётига ҳам салмоқли ҳисса қўшиши мумкин. Айни пайтда ишлаб чиқаришни янада жадаллаштириш мақсадида хориждан инвесторларни жалб қилишга алоҳида эътибор берилмоқда. Жумладан, Жанубий кореялик ҳамкорлар билан қўшма корхоналар қурилаяпти. Ушбу йўналишда шу кунгача 300 миллион долларлик инвестиция жорий қилинди. Биргина Шерободдаги Бешбулоқ конида аниқланган 150 миллион тонна захира асосида юқори сифатли цемент ишлаб чиқариш корхонаси барпо этилмоқда. Натижада 2010 йилга қадар мингдан зиёд янги иш ўрни яратилади. Яна бир истиқболли лойиҳа ҳақида ҳам гапириб ўтиш жоиз. Полиметалл захираларига бой бўлган Сариосиё туманидаги Хонжиза конида ҳам кенг кўламли ишлар бажарилаётир. Буларнинг барини амалга оширишда “Тошгузар — Бойсун — Қумқўрғон” темир йўлининг ўтган йили ишга туширилиши катта аҳамиятга эга бўлди.

Маърузани ўқиб

Сессиядаги маърузани тинглаб, фахр туйғусини ҳис қилиб турдим. Юртимиз фаровонлиги йўлида катта ҳажмдаги ишлар қилинаётир. Чунончи, ўтган йил якунига кўра, бу ерда ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 7 фоизга ўсгани, жумладан, саноат маҳсулоти 10,4 фоиз, қишлоқ хўжалиги 2,3 фоиз, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш эса 9,4 фоизга ошганлиги қайд этилди. Шунингдек, вилоятда қурилиш ва ободончиликни, ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш борасида ҳам қатор ишлар амалга оширилган.

Бироқ, айтиш керакки, давлатимиз раҳбари воҳа ривожида муносиб ҳисса қўшган соҳалардаги ютуқлар билан бирга, бу борада йўл қўйилган камчиликлар хусусида ҳам батафсил тўхталиб, келгусида нималарга эътибор бериш кераклигини очиқ-ойдин гапирди. Масалан, вилоятнинг Термиз, Музработ, Қизириқ ҳамда Денов туманларида янги иш ўрнини яратиш орқали аҳолини меҳнат билан банд этишга етарли даражада эътибор берилмаяпти. Айни пайтда вилоятда ўқув даргоҳларини битирган 15 мингдан ортиқ ўқувчининг 4 минг 520 нафари ёки 30 фоизи иш билан таъминланмаган. Йиғилишда ҳақли равишда: “Бу ҳолат нега мутасадди раҳбарларни безовта қилмаяпти?” — деган савол ташланди.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, бундай камчиликлар бошқа соҳаларда ҳам мавжуд. Хусусан, ўтган йили бу ҳудудда 1200 тонна пилла етиштирилгани ҳолда бирорта ҳам уни қайта ишлаш корхонасининг йўқлигини қандай изоҳласа бўлади?

Оқсоқланиш қишлоқ хўжалиги ва чорвачиликда ҳам яққол кўзга ташланмоқда. Ғўза парваришидаги асосий агротехника тадбирларининг сифатсиз бажарилиши, замонавий технологияларга риоя қилмаслик натижасида пахта ҳосилини йиғиб-териш чўзилиб, тола сифати пасайиб кетган. Оқибатда одамлар ўз меҳнат самарасини зое кетганлигига ачинмоқда. Шу боис, ўтган йили Қизириқ, Ангор, Термиз, Жарқўрғон ва Бандихон туманларида шартнома мажбуриятлари бажарилмади. Шунингдек, чорва молларининг бош сонини кўпайтириш, уларнинг наслини яхшилаш, касалликлардан ҳимоя қилишда ҳам камчиликлар бор. Вилоятдаги 255 та зооветеринария шахобчасининг 230 таси замонавий асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан таъминланмаган.

Лўнда қилиб айтсак, ҳокимлик идораларидаги айрим раҳбар шахсларнинг хўжакўрсинга ишлаётганлиги, мансабини суистеъмол қилиш даражасига етганлиги, давр ўзгаришларига лоқайд муносабатда бўлганлигини асосий сабаб қилиб кўрсатиш мумкин. Буни сессияда келтирилган қуйидаги рақамлар исботлаб турибди: 2004-2007 йиллар мобайнида вилоят ташкилотлари раҳбарларининг 22 нафари турли камчилик ва қонун бузишларга йўл қўйганлиги учун ўз вазифасидан бўшатилган. Демак, воҳада кадрлар масаласи ҳам тўғри ечим топмаган. Чунончи, 1996-2007 йиллар давомида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясини 71 нафар киши битирган бўлса, уларнинг атиги 10 нафари ўз жойига ёки ундан ҳам қуйи лавозимларга ишга тайинланган.

Сурхондарё — мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини оширишда алоҳида имкониятга эга ҳудуд. Унинг иқлими, серунум ҳамда табиий захирага бой тупроғи бизни шундай фикрлашга ундайди. Энг муҳими, бу ерда меҳнаткаш халқ истиқомат қилади. Улар ҳам тўкин ва файзли яшашга ҳақлидирлар. Аслида Ватанни обод кўришдек бу дунёда юксак бахт йўқ! Бунинг учун эса, Юртбошимиз куйинчаклик билан айтганидек, масъулиятсизлик ва бепарволик кайфиятига берилмаслик зарур. Вилоят миқёсида етакчи лавозимга сайланган шахс унга ишонч билдирган одамларнинг дарду ташвишларини ўз қалбидан, юрагидан ўтказиб, мавжуд муаммоларнинг ечимини топишга бош-қош бўлишга ҳар томонлама қодир бўлиши шарт. Инчунун, давр талаби олдимизга шундай вазифаларни кўндаланг қўймоқда!

Муродулла ҒАФУРОВ.

Газетамизга «Ўзбекистон почтаси» АЖ ва «Матбуот тарқатувчи» АКнинг барча бўлимларида обуна давом этаётганлигини эслатиб ўтамиз.

Тарихий ҳақиқат саҳифалари

МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИДА МАҲАЛЛАЛАР МАВҚЕИНИНГ ЮКСАЛИШИ

Президент И. Каримов мустақилликнинг дастлабки давридан бошлаб маҳаллаларни фуқаролик жамиятининг асоси деб билди ва уни ҳар томонлама ривожлантириш чора-тадбирларини кўриб келмоқда. Мамлакатимиз раҳбари 1995 йилдаёқ шундай фикрни билдирган эди: "Маълумки, асрлар мобайнида маҳаллаларда кўпдан-кўп ҳаётий муаммолар ўз ечимини топиб келади. Тўй-маъракалар ҳам, ҳайиту ҳашарлар ҳам маҳалла аҳлисиз ўтмайди. Маҳаллаларда сиёсий, иқтисодий ва бошқа масалаларга доир жамоатчилик фикри шаклланади. Бу эса халқимизнинг турмуш тарзи, ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб келаётган тафаккур тарзидир. Бинобарин, ҳаётнинг ўзи маҳаллаларни ривожлантириш ва уларни қўллаб-қувватлашни тақозо этмоқда. Мамлакатимизда кўп қиррали ислоҳотлар амалга ошаётган бир пайтда маҳалла жамият учун ишончли таянч ва таъсирчан куч бўлиб хизмат қилиши лозим".

Мустақиллик даврида маҳалланинг ҳуқуқий мақомини мустаҳкамлаш борасида бир қанча ишлар амалга оширилди. Энг аввало маҳалла атамаси тарихда биринчи марта Конституцияга киритилди. Унга аҳолининг ўзини-ўзи бошқарувининг ноёб шакли сифатида конституциявий мақом берилди. 1992 йилда Президентимизнинг «Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг фаолиятини янада такомил-

лаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори, 1998 йилдаги «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларини қўллаб-қувватлаш ҳақида»ги, 1999 йилдаги «Аҳолини аниқ йўналтирилган ижтимоий мадад билан таъминлашда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ролини ошириш тўғрисидаги»ги фармонлари, шунингдек, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган қатор фармон, қарорлар, қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатлар фикримизнинг ёрқин исботидир.

Ўзбекистонда ҳам мустақиллик йилларида давлатимизнинг жамиятни демократлаштиришни қўллаб-қувватлаши натижасида фуқаролик жамиятининг асоси бўлган ўзини-ўзи бошқариш органларини, хусусан, маҳаллаларни эркинлаштириш асосида ривожлантиришнинг конституциявий асослари демократик тамойиллар асосида яратилди. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 105-моддасида ўзини-ўзи бошқариш органларига қуйидаги ҳуқуқий таъриф берилди: "Шаҳарча, қишлоқ ва овулларда, шунингдек, улар таркибидаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини-ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар икки ярим йил муддатга раисни (оқсоқолни) ва унинг маслаҳатчиларини сайлайди. Ўзини-ўзи бошқариш органларини сайлаш тартиби, фаолиятини ташкил этиш ҳамда ваколат доираси қонун билан белгиланади". Конституциявий асослардан келиб чиқиб, 1999 йил 14 апрелда қабул қилинган "Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги (янги таҳрири) Қонунининг [illegible]

зарда тутади. Биринчиси маънавий вазифа бўлиб, у халқимизнинг минг йиллик тарихидаги ноёб, энг азиз анъаналарни, қадриятларни қайтадан тиклаш ва ривожлантиришдан иборат. Иккинчиси сиёсий вазифа бўлиб, уни янада демократлаштириш мақсадида Президент И. Каримов маҳалла институтини бугунги замон талабларига мувофиқ тарзда тиклаш баробарида вилоят, шаҳар, туман ҳокимликлари зиммасига юкланган кўпчилик вазифа ва ҳуқуқларни фуқаролар ўзини-ўзи бошқариш органларига, яъни маҳаллаларга бериш вазифасини қўйди. Бу эса, ўз навбатида янгиланиш, сиёсий тизимни ислоҳ қилиш амалга оширилаётган, демократик, дунёвий тузумга ўтиш шароитида ўзини-ўзи бошқаришнинг аҳамияти тобора ортиб бораётганлигидан далолат беради. Бу жараён тобора ривожланиб бормоқда. Ҳозирги кунда маҳаллалар жойларда маҳаллий ўзини-ўзи бошқаришнинг мустақил органи сифатида бевосита давлат ва жамият ҳаётига оид бўлган масалаларни мустақил равишда ҳал қилмоқдалар.

Мустақиллик йилларида ўзини-ўзи бошқариш органлари, айниқса, маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳудудларининг кўлами, унда яшовчи аҳолининг миқдори, одамларнинг ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий, сиёсий мафкуравий эҳтиёжларини қондириш йўлидаги ишлари уларни жойлардаги халқ ҳокимияти тизимининг ҳаракатдаги субъектига айлантирди. Ўзбекистон Республикасининг "Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги (янги таҳрири) Қонунида унинг ваколатлари янги қабул қилинган ҳуқуқий ҳужжатлар мазмунига уйғун равишда кенгайтирилган, айрим ҳолларда эса уларнинг ваколатлари, ҳуқуқлари аниқравшан кўрсатилган. Мазкур қонуннинг аҳамияти шундаки, унда қуйи бошқарув тизими ҳисобланган маҳаллаларга фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари сифатидаги ўрнига кенг ҳуқуқлар берилган, жойлардаги жамоатчилик ва- [illegible]

Олий Мажлисга, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов ўтказувчи участка сайлови комиссияларининг аъзолигига номзод-

ЎН ТЎРТИНЧИ МАҚОЛА

ларни тегишли округ сайлов комиссияларига тавсия этиш, халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгаши депутатлигига номзод кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилиш, Олий Мажлис депутатлигига, халқ депутатлари вилоят Кенгашлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш учун фуқароларнинг номзодлари бўйича ҳокимиятнинг тегишли вакиллик органларига таклифлар киритиш тўғрисидаги ҳуқуқларнинг берилиши маҳалла фуқаролар йиғинларини [illegible]

тутилган. Илгари маҳалла фаолиятига йиғин раҳбарлик қиларди. Йиғин эса йилда камида бир марта ўтказиларди. Маҳалланинг амалий фаолиятини йўлга қўядиган ижро органи йўқ эди. Янги ташкил этилган фуқаролар йиғини кенгаши институти ушбу бўшлиқни тўлдиришга хизмат қилади. Янги таҳрирдаги қонунни қабул қилишдаги асосий мақсад фуқароларнинг ўзини ўзи бошқаришни таъминлаш, аҳоли ижтимоий-сиёсий фаоллигини оширишнинг ҳуқуқий асосини яратиш эди.

Шунингдек, қонунда жуда кўп ваколатлар ва муносабатлар тартибга солинган. Мамлакатимиз Президенти И. Каримов ўзининг иккинчи чақириқ Олий Мажлис IX сессиясидаги маърузасида ўзини-ўзи бошқариш органларини жамият ва давлат бошқарувидаги ўрнини кўтаришнинг муҳим босқичини бошлаш учун асос бўлган қуйидаги фикрни билдирди: «Ҳаётимизни эркинлаштириш йўналишларининг яна бир муҳим йўли — марказий ва юқори давлат бошқарув идоралари вазифаларини давлат ҳокимиятининг қуйи тузилмаларига, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига босқичма-босқич ўтказа боришни таъминлашдир». Албатта, давлат томонидан маҳаллаларга катта бошқарув ваколатларини беришда уларнинг аҳоли фаоллигини оширишдаги ўрнини юксалтириш кўзда тутилди. Чунки маҳалла фуқаролар йиғинларида етарлича ҳуқуқ бўлмаса, улар ўзини-ўзи бошқариш функцияларини бажара олмас эди. Шунингдек, маҳаллаларнинг аҳоли ва давлат олдида масъулиятни сезиши учун ҳам аввало ҳуқуққа эга бўлишлари лозим эди.

Ҳозир жамиятнинг сиёсий соҳасини эркинлаштириш мақсадидан келиб чиқиб, маҳалла фуқаролар йиғинларига бошқарувнинг турли йўналишларига етакчилик қилиш ваколати берилди. Маҳалла ўз ҳудудида яшаётган фуқароларнинг турли ижтимоий муаммоларини ҳал қилиб беришда бевосита иштирок этади: қариялар, фахрийлар, етимлар, байналмилал ҳарбийлар, кам таъминланган ва кўп болали оилалар манфаатлари ҳимоя қилинади,

маҳалла фаолларини мазкур ишда иштирок этишига бошчилик қилади. Шу билан бирга инсоннинг маънавий юксалиши ва амалий ташаббусларини намоён бўлиши учун шарт-шароит яратилади, моддий ва маънавий қўллаб-қувватланади. Маҳалла фуқаролар йиғини ижтимоий таъминот органлари ва бошқа ҳомий ташкилотлар билан биргаликда кам таъминланган оилалар ва ёлғиз кишиларга беғараз моддий ёрдам кўрсатишнинг барча ташкилий жиҳатларини ўз зиммасига олган. Экологик муаммоларни ечиш ва аҳоли моддий аҳволини яхшилаш, ҳашар йўли билан кўкаламзорлаштириш, аҳоли ўртасида атроф-муҳитни асраш юзасидан тушунтириш ва тарбиявий ишлар олиб боришга бошқош бўлмоқда. Албатта, бу фақат фуқаролар фаоллигини ошириш воситасида амалга ошириляпти.

Шу билан бирга, кўплаб қонун лойиҳалари, Конституцияга киритиладиган ўзгаришларни ўзида ифодалаган умумхалқ референдумларига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш аввало маҳалла аҳли ва фаоллари томонидан муҳокама қилинмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Бошқача айтганда, маҳаллалар сиёсий, қарорлар [illegible]

ри янада чуқурлашиб бормоқда. Мамлакатимиз раҳбари Олий Мажлис, Вазирлар Маҳкамаси ва Президент Девонининг Ўзбекистон мустақиллигининг 16 йиллигига бағишланган қўшма мажлисидаги маърузасида таъкидлаганидек "Давлат ҳокимияти марказий органларининг бир қатор ваколат ва вазифалари, аввалambor иқтисодий ва ижтимоий масалаларни ҳал этиш, бюджет ташкилотларини, коммунал хўжалик ва ободонлаштириш ишларини молиялаштириш, одамларни иш билан таъминлаш ва аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ваколатларини маҳаллий ҳокимият, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари, маҳаллаларга босқичма-босқич ўтказиш жараёни амалга оширилмоқда".

Бир сўз билан айтганда, маҳалла миллий урф-одатлар ва қадриятлар асосида халқ ҳаётини бошқариш, улар фаолиятини фаоллаштириш ва ташкил қилишда катта аҳамиятга эга. Ҳозирги пайтда демократик қадриятлар табиатига ҳам, халқимиз табиатига ҳам мос бўлган, ташкил этилганидан буён ўзини-ўзи бошқариш вазифасини бажариб келаётган маҳалла институти фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Хулоса сифатида айтганда, маҳалла бизда қадимдан халқона ҳокимиятнинг амалий ифодаси бўлиб келмоқда. Яъни, бу ерда халқимизнинг кўп минг йиллик ўтмиши, тарихий тажрибаси билан бугунги жараёнлар ўртасида ўзига хос табиий уйғунлик пайдо бўлган. Биз ўз илдизларимизга, қадриятларимизга таяниб иш тутдик. Бу эса ҳар қандай халқнинг, ҳар қандай миллатнинг тараққиётга эришишининг муҳим омилидир. Шундай қилиб, аста-секинлик билан бугун маҳалла давлат бошқарувининг кичик механизмига, айни пайтда аҳоли фаоллигини ошириш ва ўзини-ўзи бошқариш вазифаси юкланган бўғинига айланди.

Мунирахон ҚОРИЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

Оила — инсоният ақл-идрокининг энг буюк ва бемисл кашфиётларидан бири. Ҳар бир одамнинг шахсий қисмати, тақдиридан тортиб то жамиятнинг гуллаб-яшнашигача, ижтимоий тараққиёт барқарорлигига эришишгача — ҳаммаси у ёки бу тарзда оиладан бошланади, оилага бориб тақалади, десак муболаға бўлмайди. Инсоният тарихининг марказий ўзак қисмини ҳам оила тарихи, аниқроқ қилиб айтганда, оиланинг келиб чиқиш, шаклланиш ва юксалиш йўли ташкил этади. Ўзбек учун эса оила, бир оғиз сўз билан муқаддас ҳисобланади.

Оила тушунчаси:

ЎТМИШИ, БУГУНИ ВА ИСТИҚБОЛИ

файласуф олима Ф.Саифназарованинг "Ўзбек оиласи: ижтимоий ва маънавий қадриятлар" номли монографиясини ўқиб

Бу муқаддаслик тушунчасининг таъриф-тавсифи шу қадар серқирра ва сермаъноки, уларнинг барини бирма-бир санаб чиқиш мушкул. Қизиғи шундаки, турли давр ва турли замонларда не-не мутафаккирлар оила ҳақида ўз қарашларини баён қилганлар. Олимлар, мутахассислар ўз салоҳиятларини оила мўъжизаси сирларини кашф этиш йўлида сафарбар этганлар.

Фалсафа фанлари номзоди, Тошкент давлат аграр университети "Фалсафа" кафедраси доценти Фарида Саифназарова ўзининг "Ўзбек оиласи: ижтимоий ва маънавий қадриятлар" монографиясида ўзбек оиласининг келиб чиқиш, шаклланиш, равнақ топиш тарихини ижтимоий-маънавий қадриятлар сифатида ўрганади, бой тарихий ва илмий манбаларни жамлаган ҳолда социологик тадқиқотлар натижалари, статистик маълумотлар асосида ўзбек оиласининг тадрижий ривожланиш йўлини "чизиб" чиқади, унинг ҳозирги даврда жамиятда тутган ўрни ва аҳамиятини таҳлил этади.

Маълумки, инсоният ўтмишида оила тўсатдан пайдо бўлган эмас. Ижтимоий меҳнат тақсимоти давлат ҳокимиятини келтириб чиқарган бўлса, шундан сўнггина аста-секин оила муносабатларининг ҳуқуқий асоси бўлмиш никоҳ вужудга келган. "Фалсафий нуқтаи-назардан оила жамиятнинг никоҳга асосланган кичик гуруҳи ҳисобланади", деб ёзади тадқиқот муаллифи. Никоҳ оила ҳақидаги ғарб ва шарқ алломаларининг қарашларини таснифлайди, уларга ўзининг умумлашма хулосаларини беради. Ибтидоий даврга назар ташланадиган бўлса, мутахассис олимлар инсоният тарихини икки асосий — ибтидоий жамият ва цивилизация даврларига бўлсалар, ибтидоий жамият ҳам ўз бошидан икки даврни ўтказганини таъкидлайдилар. Булар:

— ибтидоий гала бўлиб яшаш (уруғчилик жамиятидан аввал);

— уруғ жамоаси (она уруғ ва ота уруғига ажратиладиган уруғ жамоаси) босқичидан иборат.

Орада ўтган неча асрлар силсиласидагина оила тушунчаси такомиллаша бориб, "Наслни давом эттириш, фарзандларни жамият талабига хос тарбиялаш — уларни ўқитиш, касб-ҳунарли қилиш, оила аъзоларининг турмуш шароити, шунингдек, бўш вақтларини самарали уюштириш оиланинг энг муҳим ижтимоий вазифаси" даражасига кўтарилган.

Тадқиқотнинг "Оила ва унинг турлари" боби қизиқарли маълумотларга бой, "Никоҳ-оила муносабатларининг ташкил топиши" бобида келтирилган тарихий манба маълумотлари турли ҳудудларда, турли халқларнинг никоҳ ҳақидаги тушунчалари тасаввурни бойитади. Муаллиф никоҳ-оиланинг ҳикмати хусусида тўхталар экан, ҳақли равишда буюк Форобийнинг "Фозил инсонлар шаҳри" асарига мурожаат этади. Хусусан, алломанинг ахлоқли одам таърифидаги қарашларини пировардида оила пойдеворининг асоси сифатида кўрадики, мазкур қарашлар ҳануз ўз қадр-қимматини йўқотмагандир.

Монографияда муаллиф ўзбек оиласининг мустамлака давридаги, хусусан, шўро мафкураси тазйиқи остида бошдан кечирган ғоятда мураккаб "синовлари" хусусидаги қарашларини баён этар экан, ўзбек оиласи ҳар қандай машаққатли паллаларда ҳам асл ўзлигини йўқотмаганини, ўзининг боқий оилавий қадриятларини давом эттираётганини алоҳида қайд этади.

Халқимиз орасида азал-азалдан сақланиб келаётган у ёки бу иримлар, удумларга гўё эскилик сарқити, ўз қадр-қимматини йўқотган урфлар сифатида қарашлар ҳам йўқ эмас. Ф. Саифназарованинг илмий-таҳлилий кузатишлари эса, жумладан, Сурхондарё вилояти аҳолиси ҳаётидан олинган "Кичик ва катта совчи", "Боши боғланди", "Кўрпабичар", "Пояндоз улашар", "Қайлиқ ўйини", "Келин яширди" сингари бир қанча никоҳ расм-русумлари моҳиятидаги поэтикага йўғрилган маъно-мазмун охир-оқибат оила мустаҳкамлиги, оилани бузилмас қўрғонга айлантириш истак-орзуси мужассамлигидан ҳикоя қилади. Китоб муаллифи, шунингдек, ўзбек халқ оғзаки ижоди, чунончи халқ эртаклари, афсоналарида ҳам оила муқаддаслиги, оила қуришда узоқни кўзлаб иш тутишга катта аҳамият берилганига эътибор қаратади.

Оила — жамият маданийлашувининг асосий мезони ҳам ҳисобланади.

Унда турли авлод вакиллари тарбияланади, камол топади. Оила ўз бағрида улғаяётган ўғил-қизларнинг онгу шуурига умуминсоний, миллий ва маънавий қадриятларни сингдиради.

Бир сўз билан айтганда, ўзбек оиласи Ватанимиз мустақиллиги даврига миллий ўзликни англаган, ўз муқаддас қадриятлари — юрти ва эли, қариндош-уруғларига муҳаббат ва садоқат, катталарга ҳурмат, меҳнатсеварлик, аҳиллик, бағрикенглик, сабр-қаноат, юксак миллий-маънавий қадриятлар ва фазилатларни сақлаб қолган ҳолда етиб келди.

Истиқлол туфайли эса халқимизнинг азалий миллий урф-одат, маросимлари ва миллий қадриятлари қайта тикланишга юз тутди.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда оила ва оилавий муносабатларнинг мустаҳкам ҳуқуқий асослари яратилди. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида, "Оила кодекси", "Фуқаролик кодекс"ларида оилавий-ҳуқуқий муносабатлар тартибга солинди. Шу билан бирга оилаларни ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий, маънавий-ахлоқий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни кучайтириш тизимлари яратилди. Муҳтарам Юртбошимиз томонидан "Оила йили", "Инсон манфаатлари йили", "Аёллар йили", "Она ва бола йили", "Соғлом авлод йили" ва жорий йилнинг "Ёшлар йили" деб эълон қилингани замирида ҳам оила манфаатларига бўлган катта эътибор мужассам.

... Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Уставида "Миллий тикланиш оиладан бошланади" деган даъваткор сўз бор. Шу боисдан ҳам, бу ғояни қўллаб-қувватлайдиган, уни бойитадиган ва ривожлантирадиган ҳар қандай саъй-ҳаракат ўз ҳаётий ижросини топиши зарур, деб ҳисоблаймиз. Файласуф олима Фарида Саифназарованинг мазкур монографияси шу нуқтаи назардан қараганда кўпчилик учун тадқиқотга айланиши муқаррар.

Бобур ҲАМРОЕВ,
тадқиқотчи, ЎзМТДП аъзоси.

«Микрокредитбанк»:

ЮКСАЛИШ ПИЛЛАПОЯЛАРИ

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш ва янги иш ўринларини яратиш мақсадида 2006 йил 5 майда Президентимизнинг "Микрокредитбанк" акциядорлик тижорат банкини ташкил этиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинганди.

Натижада юртимизда иқтисодиётнинг устувор йўналиши деб белгиланган мазкур соҳага микромолиявий хизмат кўрсатишга ихтисослашган, хусусий тадбиркорликни, жумладан якка тартибда меҳнат фаолияти, оилавий бизнес, касаначилик билан шуғулланаётганларнинг саъй-ҳаракатларини фаоллаштириш, фермерлар ишини рағбатлантириш ва кенгайтиришга кўмаклашишга имтиёзли моддий ёрдам беришга ихтисослашган муассаса ташкил этилди. Аввало шуни айтиш керакки, ўтган давр мобайнида банкнинг белгиланган устав капитали тўлиқ шакллантирилди ва айни пайтда бу кўрсаткич 75,6 миллиард сўмни ташкил этди. Ўтган йилнинг ўзида 56 миллиард сўмлик кредитлар берилди. Ажратилган микрокредитлар ва кўрсатилган микролизинг хизматлари ҳисобига 40 мингдан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этилди. Шунингдек, ҳудудларда 33 та мини банк вужудга келди. Чекка ҳудудлар жумладан, Қўшработ, Нуробод, Кегайли, Қоракўзак, Улуғнор, Бўз, Деҳқонобод, Ғузор, Учқудуқ, Томди, Конимех, Бандихон, Ҳазорасп, Гурлан каби туманларида банкнинг инфратузилмаси ташкил

Сарҳисоб

этилди. Бугунги кунда иқтисодиётнинг устувор йўналиши деб белгиланган кичик бизнес соҳасига, хусусан қишлоқ аҳолисига сифатли ва қулай молиявий хизмат кўрсатишни таъминлайдиган 75 филиал ва 270 мини банк ҳамда қатор агентликлари фаолият юритмоқда.

Аҳолининг турли қатламлари билан ҳам ҳамкорлик йўлга қўйилди. Айниқса, хотин-қизларни тадбиркорликка жалб этиш мақсадида аёл тадбиркорларга 11, 1 млрд. сўм миқдорида микрокредитлар ажратилди ва шу ҳисобига 12 минг 322 та иш ўрни яратилди.

Фермер хўжаликларига ўтган йил давомида кўрсатилган микролизинг хизматлари миқдори 6,9 миллиард сўмни ташкил этиб, уларга лизинг асосида 3,1 миллиард сўм миқдорида техника воситалари етказиб берилди. Шунингдек, банк ўз фаолиятини юртимизнинг кўплаб жамоатчилик ташкилотлари билан ҳамкорликда ташкил этмоқда. Хотин-қизлар қўмитаси, Ишбилармон аёллар уюшмаси, Савдо-саноат палатаси, "Ижтимоий ташаббусларни қўллаб қувватлаш жамғармаси", "Ҳунарманд" уюшмаси каби жамғарма ва уюшмалар шулар жумласидандир.

Ўтган Ижтимоий ҳимоя йилида банк махсус дастур асосида фаолият юритди. Ушбу дастурга асосан Навоий, Бухоро ва Хоразм вилоятларидаги Меҳрибонлик уйларининг даромад манбаларини кўпайтириш мақсадида ва уларнинг тадбиркорлик билан шуғулланиши учун 8,2 миллион сўм миқдорида имтиёзли микрокредитлар ажратилди. Аҳолининг кам таъминланган ва ёрдамга муҳтож қатламлари оилаларига даромад манбаи яратиш мақсадида 6 минг 708 кам таъминланган оилага 6,2 миллиард сўм миқдорида чорва моллари сотиб олиш учун кредитлар ажратилди.

Республикамиз Президентининг 2007 йил 18 майдаги "Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар" тўғрисидаги Фармонига биноан ўтган йил давомида 12 минг 816 ёш оилага 16,6 миллиард сўмлик кредит ажратилди. Бунда асосий эътибор ёш оилалар ишларини тадбиркорлик йўналишида ташкил этишга қаратилди. Шу мақсадда 8 минг 483 ёш оилага 11,3 миллиард сўмлик имтиёзли микрокредитлар йўналтирилди. Шунингдек, маиший техника ускуналари харид қилиш, тўй маросимларини ўтказиш, биринчи фарзанд эҳтиёжлари учун 4 минг 321 ёш оилага 5,0 миллиард сўмлик имтиёзли истеъмол кредитлари ажратилди.

2007 йилнинг февраль ойида "Микрокредитбанк" Шарқий Европа ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлатлари бўйича Микромолиялаш марказининг Польшадаги Халқаро Микромолиялаш Маркази аъзолигига қабул қилинди. Молиявий муассасанинг Қашқадарё вилоят филиали "Ташаббус-2007" республика кўрик танловида "Энг яхши молиявий муассаса" номинацияси бўйича ғолиб деб топилди.

"Микрокредитбанк" акциядорлик тижорат банки ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тараққиёт дастури ўртасида ҳамкорлик келишуви имзоланди. Унга кўра, Тошкент вилоятининг иккита туманида кредит линиясининг кичик грантлар дастурини ўзлаштириш бўйича ажратилган сумма тўлиқ ўзлаштирилди. Ислом тараққиёт банкининг 4 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит линиясини жалб қилиш юзасидан имзоланган меморандум асосида ушбу линияни жалб қилиш бўйича музокаралар олиб борилмоқда. Шунингдек, Европа Тикланиш ва тараққиёт ҳамда Осиё ривожланиш банклари билан ҳам ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилиши бўйича ишлар ташкил этилди.

Яқинда "Микрокредитбанк" акциядорлик тижорат банки акциядорларининг ўтган йил якунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда банк бошқаруви раиси Жамшид Сайфитдинов ҳисобот берди.

"Микрокредитбанк" акциядорлик тижорат банки матбуот хизмати.

Давлат-тижорат Халқ банки республикамиздаги йирик ва кўп тармоқли молия муассасаларидан бири ҳисобланади. Юртбошимизнинг 2006 йил якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган йиғилишида илгари сурган "Мижоз банк учун эмас, банк мижоз учун" тамойили барча тижорат банкларида бўлгани каби «Халқ банки» жамоасига ҳам соҳада ижобий ўзгаришлар, янгиланишларни юзага келтириш имкониятини берди.

АҲОЛИ ОМОНАТЛАРИГА КАФОЛАТ

Давлат-тижорат "Халқ банки"нинг Наманган вилоят филиалларида жисмоний шахсларнинг бўш пул маблағлари банк депозитларига кенг жалб этилмоқда

Шуни мамнуният билан эътироф этиш жоизки, бу ишларда банкнинг Наманган вилоят филиали жамоаси ҳам фаол иштирок этмоқда. Ҳозирги кунда мазкур филиалнинг 31 та шаҳар (туман) филиали ва мини банклари, 142 шахобчаси ва махсус кассалари худудда намунали хизмат кўрсатиб келмоқда. Банк филиаллари 760 мингга яқин юридик ва жисмоний шахслардан шаклланган мижозларга сидқидилдан хизмат кўрсатиб, улар ишончини қозонишга эришмоқда.

— Банкларнинг иқтисодиётни ислоҳ қилиш билан боғлиқ барча жараёнларда ҳал қилувчи кучга айланганлигини инобатга олиб вилоят филиалларида мақсадли тадбирлар амалга оширилмоқда, — дейди худудий филиал бошлиғи Баҳодир Жўраев. — Бунга мисол тариқасида омонатчиларнинг манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш, банк фаолиятини ҳалқаро андозаларга мувофиқлигини таъминлаш борасида Президентимизнинг қатор Фармон ва Қарорлари қабул қилинганлигини алоҳида эътироф этмоқ жоиз. Айниқса, Юртбошимизнинг "Тижорат банкларида аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-3968-сонли Фармони фуқароларнинг банкка бўлган ишончини янада ошириш ва омонатчилар манфаатини мустаҳкам ҳимоя қилишда муҳим аҳамият касб этади.

Дарҳақиқат, жисмоний шахслар эркин пул маблағларини тижорат банклари омонатларига жалб этишни янада рағбатлантириш, Фармон талабларига биноан аҳолининг банк тизимига бўлган ишончини мустаҳкамлаш, нақд пул маблағларини банкдан ташқари айланишини қисқартириш, жалб қилинган маблағларни инвестицион жараёнга йўналтириш орқали мамлакат иқтисодиётини жадал ривожлантириш учун инвестиция ресурсларининг ғоят муҳим манбаи сифатида бугунги куннинг энг долзарб вазифасига айланган. Шу мақсадда шундай тартиб ўрнатилдики, 2008 йил 1 апрелдан 2009 йил 1 апрелгача бўлган даврда банклар Ўзбекистон Республикаси резидентлари — жисмоний шахслардан депозит ҳисоб варақларига, жумладан, тақдим этувчининг депозитларига нақд пул шаклида қўйилган ёки ўзларининг хорижий банклардаги шахсий ҳисоб варақларидан ўтказилган хорижий валютадаги пул маблағларини ва уларнинг келиб чиқиш манбааларини тасдиқлайдиган ҳужжатларини талаб этмаган ҳолда қабул қилишга мажбурдирлар. Мазкур Фармонга асосан банк омонатларидаги маблағлар манбаалари декларация қилинмайди, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлардан озод этилади.

Фармон талаблари инобатга олиниб «Халқ банки» томонидан миллий ва хорижий валюталарда фуқароларнинг бўш пул маблағларини банк депозитларига қабул қилиш мақсадида "Тақдим этувчи" омонат тури жорий этилди. Олиб борилган чора-тадбирлар

Фармон ва ижро

натижасида 2008 йил 1 апрелини кутмасдан ҳам ўтган бир ой давомида мазкур депозит турига 315 миллион сўмдан ортиқ аҳоли бўш пул маблағлари жалб этилиши аҳолининг банкка бўлган ишончини кўрсатмоқда. Шунингдек, банкнинг жорий йилда тадбиқ этилган "Барака", "Фидокор" ва «Тадбиркор» каби омонат турларига мижозларни қизиқиши кундан-кунга ортиб бормоқда.

Агарда охирги уч йил давомида банкни вилоят филиаллари томонидан аҳоли бўш пул маблағларини банк депозитларига жалб этилишини таҳлил қиладиган бўлсак ижобий натижаларни кузатиш мумкин. Хусусан, вилоят филиалларида мужассамланган жисмоний шахсларнинг маблағлари қолдиғи 2006 йил 1 январь ҳолатига 2,6 миллиард сўмни ташкил этган бўлса, жорий йилнинг 1 март ҳолатига келиб жисмоний шахсларнинг банк бўлимларидаги маблағлар қолдиғи қарийб 1,6 баробарга ортди. Ушбу кўрсаткич банкнинг Наманган вилоят филиалларига жалб этилаётган маблағлар миқдори йилдан-йилга ортиб бораётганини кўрсатмоқда.

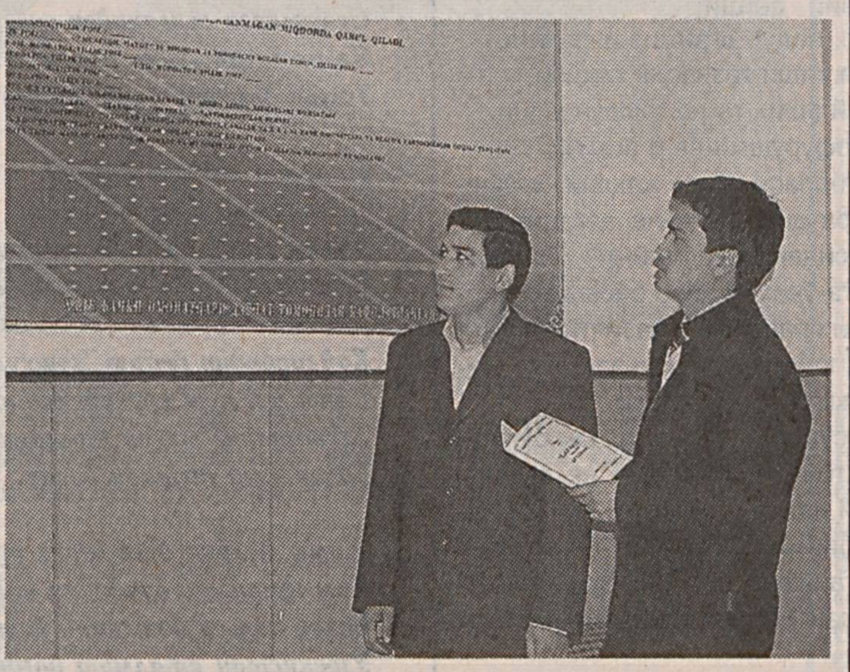

Ўз навбатида, Давлат тижорат «Халқ банки» Бошқаруви мижозларнинг бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилишни жадаллаштириш ва омонатчилар манфаатдорлик даражасини янада ошириш йўлида тинмай изланишда бўлиб, банк депозит сиёсати талабларини амалиётга тадбиқ этиб келмоқда. Жумладан, банк томонидан жорий йилда мижозлар учун қулай ва манфаатли бўлган 6 та янги омонат тури жорий қилинди. Депозит турларининг афзалликлари мунтазам равишда оммавий ахборот воситалари орқали ёритиб келиниши натижасида жорий йилнинг ўтган даврида вилоят филиалларига жисмоний шахсларнинг 1,2 миллиард сўмдан ортиқ маблағлари жалб этилганлигини кўриш мумкин. Шундан келиб чиққан ҳолда "Халқ банки" — аҳоли омонатларининг сақланиши давлат томонидан кафолатланган ягона банкдир, деб қатъий ишонч билан айтиш мумкин.

Президентимизнинг Фармонлари, Ҳукумат қарорлари талаблари моҳияти ва аҳамиятини, шунингдек, банкда яратилган имконият, қулайлик ҳамда хизмат турларини аҳоли ва банк мижозларига батафсил етказиш мақсадида банкнинг ҳар бир шаҳар (туман) филиалларида маслаҳатчи-менеджер лавозими киритилди. Бугунги кунда банк маслаҳатчи-менежерлари нафақат банкнинг ҳар бир мижози балки жойига чиққан ҳолда корхона, ташкилотлар, шунингдек, банкнинг азалий ҳамкорлари бўлган маҳаллаларда кенг тарғибот ишларини олиб бормоқда. Филиалларда ташкил этилган омонатчилар бурчаклари мижозларни қизиқтирган масалалар юзасидан тегишли жавоб олиш имконини бермоқда.

Олиб борилаётган сай-ҳаракатлар, чора-тадбирлар натижасида нақд пул маблағларининг банк кассаларига жалб қилиниши ойдан-ойга ошиб бормоқда. Бу албатта банк бўлимларига мажбуриятларини ўз вақтида таъминлаб ҳар ойда ўртача 4,5 миллиард сўмга яқин кам таъминланган оилаларга ёрдам пуллари, 2 ва 16 ёшгача бола нафақаларини ва барча нақд пулдаги мижозлар талабини уларнинг биринчи мурожаатидаёқ бажариш имкониятини бермоқда.

Дарҳақиқат, мижозлар манфаатини ҳимоя қилувчи депозит турларини жорий этиш йўли билан банк оборотига маблағларни жалб қилиш, уларнинг ўз вақтида берилишини таъминлаш, хизмат кўрсатиш савиясини ошириш, нақд пулсиз ҳисоб-китобларни ривожлантириш, жисмоний ва юридик шахсларга ҳисоб-китоб, касса хизмати кўрсатиш, тўловларни амалга ошириш ҳар доимгидек банк филиалларининг асосий вазифаси бўлиб келмоқда.

Шу билан бирга Президентимизнинг «Тижорат банкларида аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони талабларини бажарилишини таъминлаш мақсадида "Халқ банки"нинг Наманган вилоят филиаллари фаолиятнинг барча соҳалари, жумладан, аҳоли қўлидаги бўш пул маблағларини омонатларнинг янги жозибали турларига жалб қилиш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, мижозларнинг реал эҳтиёжларини қондириш ва банкнинг ўз олдига қўйган мақсадларини амалга ошириш учун халқимизга кўрсатилаётган хизмат сифатини ошириб бораверади.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ. ®

ИЛМНИ АМАЛИЁТГА ПАЙВАСТА ЭТГАН ОЛИМ

Ўтган асрнинг эллигинчи йиллари охирлари — олтмишинчи йиллари бошларида лириклар ва физиклар деган гап-сўзлар тез-тез қулоққа чалинадиган бўлиб қолганди. Чунки Иккинчи жаҳон урушининг асоратлари бир қадар бартараф этилиб, тикланиш, ривожланиш даврига ўтилганди. Фан-техниканинг кўпгина жабҳалари тараққий этаётган, адабиёт, санъат, маданият ўзининг маънавий сарчашмасидан элни ҳар жиҳатдан баҳраманд эта бошлаганди.

Эндигина ҳаётга кириб келаётган, жамиятда ўзларининг муносиб ўрнини топиш иштиёқида бўлган ёшлар илм-фан, касб-ҳунарнинг бирон-бир соҳасини эгаллашга интилишарди. Ўша пайтда физика-математика, химия-биология сингари фанлар йўналишида мутахассис бўлишни ўз олдига мақсад қилиб қўйганларни шартли равишда физиклар, тил ва адабиёт, тарих каби фанларга мойил бўлган, ижтимоий, маданий-маърифий жабҳаларга қизиқувчиларни эса лириклар, дейиш одат тусига кирганди.

Фарғона вилояти Риштон тумани Тўда қишлоғида туғилиб ўсган Муҳаммаджон Тошболтаевнинг ўсмирлик палла, мустақил ҳаётга қадам қўйиш палласи айнан ўша даврга тўғри келганди. Ўрта мактабни тугатаётганда унинг олдида ҳам танлаш: техникага оид тармоқни танлашними ёки маънавий-маърифий йўналишними?

Эҳтиром

Ана шу икки соҳа қизиқишини катта эканлигининг боиси бор эди. Муҳаммад ёшлигидан адабиёт, тарих ва бошқа ижтимоий фанларни яхши кўрар, меҳр билан ўқирди, бадиий китоблар, газета-журналларни ўқишни жуда яхши кўрарди. Шу туфайли ўзи ҳам кейинчалик қалам тебрата бошлади. Бешинчи-олтинчи синфда ўқиб юрган кезларида дастлаб туман газетасига хабарлар юбориб турди. Уларнинг босиб чиқарилиши янада руҳлантирди. Кейинчалик вилоят, республика газеталари, радиога ҳам лавҳа, мақолалар йўллай бошлади. Буларни кузатиб юрган шу қишлоқдан чиққан таниқли журналист Раҳимжон Мелибоев Муҳаммадга қимматли маслаҳатлар берди, йўл-йўриқлар кўрсатди, мухбирликнинг ўзига хос жиҳатларини ўргатишда унга мураббийлик қилди. Тошболтаев шу таҳририятда тўрт-беш йил қатнашиб, бу соҳага меҳри тушганди.

Аммо пайтда уни техника йўналиши ўзига оҳанрабодек тортарди. Чунки қишлоқда вояга етган боис сермашаққат деҳқончилик ишлари кўпроқ қўл меҳнатига таяниб қолганлигини, тракторлар камлигини, борлари ҳам такомиллашмаганини кўрар, мушоҳада қиларди. Қишлоқ хўжалигини тўла механизациялаш, кишиларнинг оғир қўл меҳнатини енгиллатиш ҳақидаги ўйлар Муҳаммадга тинчлик бермасди. Ана шу туйғу устунлик қилди, техника соҳасини танлашга қарор қилди. Шу билан бирга бир фикр кўнглига таскин бериб турарди. У қалам тебратиш, ижодкорликни давом эттириш ҳам асосий касбдан мутлақо халақит бермаслигини, балки зарур ҳолларда асқотишини англаб етди.

Илм-фан асосларини пухта эгаллашга бўлган иштиёқ туфайли М.Тошболтаев Тошкент политехника институтини қишлоқ хўжалик машиналари ихтисослиги бўйича имтиёзли диплом билан тугатишга эришди.

Қарийб қирқ йилдан буён у ўзининг билими, иқтидори, тажрибасини деҳқончилигимиз оғирини енгил қиладиган техника воситаларини такомиллаштиришга, қишлоқ хўжалиги фанини ривожлантиришга бахшида этиб келмоқда. Фанлар академияси Механика ва иншоотларнинг зилзилабардошлиги институтининг пахта териш машиналари билан шуғулланадиган лабораториясида ишлаган йилларида кўпгина янгиликларга қўл урди. Бу изланишлар техника фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлашига замин бўлди. Кейинчалик эса илмий-амалий фаолиятини янги техника воситаларини синовдан ўтказиш, машина-трактор парклари самарадорлигини ошириш масалалари билан чамбарчас боғлади. Шу боис техника фанлари доктори илмий даражаси учун ёқлаган диссертацияси ҳам амалиётга пайваста этилганлиги билан қимматлидир. Муҳаммад Тошболтаев "Қишхўжтаъмир" ташкилоти раҳбарининг биринчи ўринбосари, "Агромашлизинг" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори сингари масъул лавозимларда ишлаган йилларида ҳам фан ва ишлаб чиқариш уйғунлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратди.

Бу кўп қиррали эзгу ишлари деярли ўн йилдан буён Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази директорининг биринчи ўринбосари сифатида давом эттиришга катта ҳисса қўшиб келмоқда. Ёшлигидан қаламкашликка меҳр қўйган, ижодий изланишга кўникма ҳосил қилиб борган олим илмий-амалий фаолиятининг барча жабҳасида унга ҳамроҳлик қилмоқда. М.Тошболтаев 34 та монография, китоб, рисолалар, 216 та илмий мақолалар, 53 та гувоҳнома ва патентлар муаллифи эканлиги, фермер ва механизаторлар учун 21 та тавсиялар, талабаларга 4 та қўлланма тайёрлаганлиги шундан далолат беради.

У қишлоқ хўжалигига дахлдор рисола, мақола ва бошқа асарлар ёзиш билан чекланиб қолмаяпти. Кейинги йилларда "Ўзбекистон адабиёти ва санъати", "Қишлоқ ҳаёти", "Ҳаёт", "Миллий тикланиш" газеталари, "Муштум" журнали ҳамда бошқа нашрларда Муҳаммад Тошболтаев имзоси билан қишлоқ ҳаёти, маънавий-маърифий аҳамиятга молик қатор ҳикоялар чоп этилмоқда. Улар мағзи тўқлиги, ҳар биримизнинг тилимиз учида турган, лекин биз ҳали тилга чиқара олмаган фикрлар билан ажралиб туради. Муаллиф ана шу ҳаётий ҳикоятларни "Фикрат ҳосилалари" номи остида алоҳида китоб шаклида чоп эттириш орзусида. Унинг барча эзгу ниятлари ижобат бўлишини тилаймиз.

Суннатилла САЙДАЛИЕВ.

Жаҳон ҳафта ичида

Сайлов яқинлашгани сайин...

Икки ҳафтадан сўнг Италияда парламент сайлови бўлиб ўтади. Бу умумхалқ тадбири яқинлашган сайин, турли тахмин ва башоратлар айтилмоқда.

Сиёсатчиларнинг таъкидлашича, сайловда собиқ бош вазир Берлускони раҳбарлигидаги «Мустақиллик учун халқ партияси» ғолиб чиқади.

Романо Проди ҳукумат раҳбарлигидан кетгандан сўнг у бошчилик қилаётган ўнгларнинг мавқеи бироз тушиб кетди. Шунинг учун ҳам Рим шаҳри мэри Валтер Велтерони сайловда ғолиб чиқишига ҳеч ким умид қилмаяпти.

Куни кеча Берлускони ўз тарафдорлари олдида сўзга чиқиб, Проди ҳукумати давридаги сиёсатни танқид қилди. У, шунингдек, аҳолини майда партиялар учун овоз бермасликка чақирди.

Туркия бош прокурори ҳукумат тепасидаги «Адолатли ривожланиш» партиясига нисбатан даъво аризаси қўзғатди.

Прокурорнинг даъвоси

Унинг бу даъвосини кеча мамлакат конституцион суди кўриб чиқишга киришди. Даъво қондириладиган бўлса, партия ҳукуматдан кетади, мамлакатда муддатдан олдин сайлов бўлиб ўтади. Прокурор ҳукуматни дунёвий ривожланишга қарши чиқишда айблаган. У партиянинг 71 нафар аъзоси, жумладан президент ва бош вазир беш йил сиёсий фаолият билан шуғулланмаслигини талаб қилган даъво аризасида.

«Адолатли ривожланиш» партияси ўтган сайловда 47 фоиз сайловчилар овозини олиб ҳукумат тепасига келган эди.

НАТО кенгаядими?

АҚШ президенти Жорж Буш давлат ташрифи билан Киевга келди. У Украина раҳбари Виктор Ющенко билан икки томонлама муносабатларни кенгайтириш, шунингдек, расмий Киевнинг НАТОга аъзо бўлиши масаласини муҳокама қилади.

Бушнинг сафари Киевда катта норозиликларга сабаб бўлди. Мухолифат вакиллари Киевдаги АҚШ элчихонаси олдида норозилик намойиши ўтказдилар. Улар АҚШ байроғи ва Бушнинг суратини ёқиш билан ўз норозиликларини билдиришди.

Эслатиб ўтамиз, яқинда Бухарестда бўлиб ўтадиган Шимолий Атлантика блокига аъзо давлатлар раҳбарлари учрашувида алянсга Хорватия, Албания ва Македониянинг аъзо бўлиши масаласи кўриб чиқилади. Греция Македониянинг бу блокка киришига қарши. Йиғилишда, шунингдек, Оқ уй келгусида Украина ва Грузияни ҳам НАТОга жалб этиш масаласини кўтариб чиқмоқчи. АҚШнинг бу ташаббуси қўҳна қитъанинг етакчи мамлакатлари — Германия, Франция, Испания томонидан қўллаб-қувватланмаяпти. Улар Россия билан муносабатларнинг кескинлашишини исташмаяпти.

Тақиқлар бекор қилинди

Кубаликлар кечадан бошлаб чет эллик фуқароларга мўлжалланган меҳмонхоналарда яшаш ҳуқуқига эга бўлишди. Шу пайтга қадар ёш келин-куёвлар ва партия раҳбарларигина бундай ҳуқуққа эга эди.

Фидель Кастро давлат раҳбари лавозимидан кетгандан сўнг мамлакатда кўплаб сиёсий ислоҳотлар ўтказила бошланди. Биринчи навбатда мамлакат фуқаролари учун қўйилган чекловлар бекор қилинмоқда. Куба фуқаролари кечадан бошлаб уяли телефон, телевизор, видеомагнитофон, компьютер олиш ва улардан фойдаланиш ҳуқуқига ҳам эга бўлишди.

Жаҳон ОАВ хабарлари асосида тайёрланди.

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАР

Гулистон 2-педагогика коллежи жамоаси ана шундай шиор остида фаолият кўрсатяпти

Таълим муассасаларида

Илм — инсоннинг қаноти, дейдилар. Лекин бу машаққатли йўл. Бежиз донолар илм олишни игна билан қудуқ қазишга менгзамаган. Ўрганиш ҳам, ўргатиш ҳам катта сабру қаноатни талаб қилади. Лекин устозлик қоидаларига, шогирдлик одобларига риоя қилиш аҳдида бу йўлга қадам қўйганлар қийинчиликларни енгиб ўтиб, ўзлари излаган манзилларга етади, албатта.

Бугун Сирдарё вилоят ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармаси тасарруфидаги Гулистон 2-педагогика коллежида устозлар ва талабалар жамоаси мана шундай аҳд билан фаолият олиб бормоқда. Айни кунларда жисмоний тарбия ва болалар спорти, бошланғич таълим ҳамда мактабдан ва синфдан ташқари таълим-тарбия ишларини ташкил этиш йўналишларида 627 нафар ўқувчига 50 нафардан ортиқ олий маълумотли малакали педагог билим бериб келмоқда. Замонавий услубда жиҳозланган ўқув ва ўқув-лаборатория хоналари ҳамда компьютер синфларида талабаларнинг илм сирларини пухта эгаллашлари учун барча шароитлар яратилган. Коллеж ўқувчилари кўплаб муваффақиятлар қаторида «Баркамол авлод» спорт ўйинлари вилоят босқичида умумжамоа ҳисобида 1-ўринни эгаллаганлиги ҳам яратилган шароитларнинг самарасидир.

Баҳамжиҳатлик билан хайрли ишларни амалга ошириш ўқув даргоҳи жамоасининг яхши анъанасига айланган. Хусусан, ўтган Ижтимоий ҳимоя йилида қилинган эзгу ишлар самарали бўлди. Ҳар бир кам таъминланган, ногирон ва қаровчисини йўқотган ўқувчини коллеж ўқитувчилари ўз оталиқларига олишди. Улар билан доимий иш олиб борилди. Ўқув машғулотларини аъло даражада ўзлаштириши ҳамда дарсдан бўш вақтларини мазмунли ўтказиши учун бириктирилган ўқитувчилар катта ҳисса қўшдилар. Бундан ташқари, ўтказилган байрам ва тадбирларда ўқувчилар моддий рағбатлантириб борилди. Жумладан, Наврўз умумхалқ байрами арафасида коллежнинг 26 нафар кам таъминланган, ногирон ва иқтидорли ўқувчиларига ота-оналар кенгаши томонидан байрам совғалари топширилди. Халқимизнинг Энг улуғ ва энг азиз айёми — Мустақиллик байрами муносабати билан бир гуруҳ ўқитувчилар пул мукофоти билан рағбатлантирилиб, талабалар ҳамда Гулистон шаҳар «Бўстон» маҳалласи ҳудудида истиқомат қилувчи кам таъминланган оилаларга байрам дастурхони ёзилди.

Ёш авлодни ҳар томонлама баркамол ва жисмонан соғлом инсонлар бўлиб етишишлари мақсадида коллеж маъмурияти томонидан «Спорт — саломатлик гарови» шиори остида ўтказган оммавий спорт спартакиадаси, «Мен келажаги буюк юрт фарзандиман» номли иншолар танлови ҳам барчада катта таассурот қолдирди. «Олтин олма дуо ол, дуо олтин эмасми!» мавзуида кекса авлод вакиллари иштирокида ўтказилган давра суҳбатлари, учрашувлар юксак маънавий савияси билан аҳамиятли бўлди.

Коллеж ва шаҳар ҳудудида амалга оширилган озодалик ва ободонлаштириш ишларида педагогик жамоа ҳамда ўқувчилар мунтазам иштирок этишди. Ўтган йилда ўқув маскани ҳудудини кўкаламзорлаштириш мақсадида коллежнинг олд қисмига жами 500 туп турли навдаги манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Шу билан бир қаторда, ёш авлодни юртимиздаги тарихий обидалар ва қутлуғ қадамжолар билан яқиндан таништириш мақсадида иқтидорли ўқувчиларнинг Самарқанд ва Тошкент шаҳрига саёҳати уюштирилди.

— Ўтган йилда амалга оширган тадбирларимиз ёшларимизнинг чинакам юрт фарзандлари бўлиши учун ҳали етарли эмас, — дейди ўқув даргоҳи директори Ш. Холматов. — Биз ҳали жуда кўп изланишимиз керак. Донолар айтганларидек, «Излаган имкон топар». Жорий йилнинг Ёшлар йили деб эълон қилингани ҳам кўнглимиздаги ниятларнинг ижобати бўлди. Бу йилда ҳам олдимизга қўйган энг катта мақсадимиз келажак авлодни комил инсон қилиб тарбиялашда бундан-да юксак ишларни амалга оширишдир.

Зумрад ВАҲОБОВА,
«Миллий тикланиш» мухбири.

НИМА СЎЗЛАСАНГ ҲАМ БИЛИБ СЎЗЛАГИЛ

Бир куни неварамнинг тоби қочиб, шифохонага тушиб қолди. Кўргани бордим. Дарвоза олдида турган нозир аёл “Тихий час”лигини айтиб ичкарига киритмади. “Унда келинимни чақириб берсангиз”, — дедим. У менга ўқрайиб: “Йўқ!” деди. Лекин одамлар кириб-чиқиб турибди. Улар шу ерда ишлайдиганларми десам, йўқ, ораларида бемор кўргани келганлар ҳам бор экан.

“Ажабо, дедим ўзимга-ўзим, нега бошқаларни киритяпти-ю, мени киритмайди?!”. Кексалик эмасми, жаҳлим чиқа бошлади. “Чақириб берасанми-йўқми?!” деб юборибман асабийлашиб навбатчи аёлга. У “Хўп” деди-ю, чақирмади. Унга учинчи марта мурожаат қилдим: “Ичкарига киритасанми-йўқми?!”.

У зарда билан: “Йўқ!” деди-да, шартта кириш хонасидаги дарчани ёпди. Ғазаб шундай ҳолатда келади-да. Шундан кейин анчагача ўзимга келолмадим, уйқум ҳам, тобим ҳам қочди. Бунинг устига дори-дармон таъсир қилмасди. Аста-секин хаёлимни “айб ўзимда” деган фикр чулғаб олди. Чиндан ҳам юз берган воқеда ўзимни айбдор сеза бошладим. Тўртинчи куни эрталаб ўша шифохонага яна бордим. Дарвоза дарчаси олдида ўша аёл турибди.

— Ассалому алайкум, қизим! — дедим.

У саломимга алик олди ва кулимсиради.

— Исмингиз нима? — сўрадим.

— Муҳаббат.

— Муҳаббатхон, мен ўша куни сизга қўполлик қилган одамман!..

— Танидим, — деди у.

— Агар кечира олсангиз, мени кечиринг...

— Хижолат бўлманг, бизнинг ишимизда бунақа воқеалар бўлиб туради, — деди у ва назаримда менга меҳр кўзи билан боқди.

Ўз кўзларимга ишонмадим. Олдимда бундан уч кун олдин ғазабимни қўзғатган аёлга бутунлай қиёслаб бўлмайдиган ажойиб бир инсон турарди. У билан яхши бир кайфиятда хайрлашар эканман, илтимос қилиб дедим:

— Келиб кечирим сўраганимни дўхтирларингизга ҳам айтиб қўйинг.

Шу дақиқадан бошлаб азобдан халос бўлдим ва ўзимга келиб, аввалги ҳолимга қайтдим. Мени нохушлик, хижолату кўнгилхираликлар тарк этди, ҳаловатим тикланди. Шу пайт ҳадисдаги: “Кимки ўз жаҳлу ғазабини қайтарса, Тангри ундан ўз азобини қайтаради”, деган ҳикмат эсимга тушди. Ғазабдан ўзингни қайтармоқ қалбни жароҳатланишдан асрар экан.

Маънавият сабоқлари

Ғазаб келганда ақл-идрок чекинади, инсон ўзини бошқара олмай қолади. У ёғи нима бўлишини тасаввур қилиш қийин эмас. “Огоҳ бўлингки, ғазаб бамисоли инсон ичидаги ёниб турган чўғдир. Биласизларки, ғазаби келган кишининг кўзлари қизариб, томирлари шишиб кетади”, дейилади ҳадисда. Бундай пайтда айтилмайдиган гаплар айтилиши, ўйланмаган хатти-ҳаракатлар қилиниши, кутилмаган воқеа-ҳодисалар юз бериши мумкин. Шунинг учун ҳам ғазабни жиловлай олиш жасоратдир.

Албатта, ҳар бир одамда турли даражада жаҳл ва ғазаб бўлиши табиий. Баъзан ўта босиқ ва юввош одамлар ҳам тутоқиб, кутилмаганда ғазабланиб кетишади. Бунга турли асаббузарликлар сабаб бўлади. Айниқса, ноҳақлик, нотўғри муносабат, менсимаслик, сансалорлик, кимнингдир манманлиги ва такаббурлиги боис шундай бўлади. Тўғри, бундай пайтда ҳамма ҳам бирданига тутоқиб кетавермайди. Бироқ барибир ҳар қандай одамда ҳам тез ёки оҳистами, ички ёки ташқи кўринишдами, ғазаб қўзғаши кузатилади. Бу борада ҳадисда шундай дейилган: “Огоҳ бўлингки, одамларнинг яхшиси ғазаби секин келиб, аслига тез қайтадиганидир. Уларнинг ёмони эса ғазаби тез келиб, аслига секин қайтадиганидир. Ғазаби секин келиб, секин кетса ёки тез келиб, тез кетса, бу ҳам дуруст”.

Маълумки, муомала ва муносабат инсоннинг хулқига боғлиқ. Яхши хулқли инсон жаҳлни ҳам, ғазабни ҳам жиловлай олади. “Яхши хулқли кишини, яхши дегил ишини”, дейди Жалолиддин Румий. Бироқ кўпинча бундай одамнинг қадрига етмаймиз. Баъзан уни менсимай, камситиб ёки унинг иззат-нафсига тегиб, ундаги йўқ жаҳлни қўзғаймиз. Албатта, бундай пайтда яхши хулқли инсонлар кимга дуч келганини билмай мушкул аҳволда қолишади. Худди шундай ҳолат ҳақида Саъдий Шерозий дейди:

Эй оқил, недур оғзимиз ичра тил,
Ҳунарли киши ғазнасин очқичи.
Очилмай эшик то на билсун киши,
У гавҳарфурушми ва ё эскичи.

Инсон боласи учун жаҳлни жиловлаш жасоратдир. Кўпинча негадир бунинг уддасидан чиқолмаймиз. Оқибатда ўзимизга-ўзимиз азоб берамиз, ўзгалар дилини яралаймиз, вазиятни чигаллаштириб юборамиз. Баъзан бу пушаймонликка сабаб бўлади.

Ширин сўз ва хушмуомалали бўлишга нима етсин. Ёшимиздан ва вазиятдан қатъий назар совуқ сўз ёки дағаллик ила бир-биримизнинг дилимизни ранжитмаганимиз яхши. Шарқ донишмандларидан бири Носир Хисрав айтганидек:

Нима сўзласанг ҳам билиб сўзлагил,
Оҳиста ва юмшоқ қилиб сўзлагил.

Иброҳим НОРМАТОВ.

Илҳом лаҳзалари

БЕТАКРОРДИР БУ ШИРИН ЧОҒЛАР...

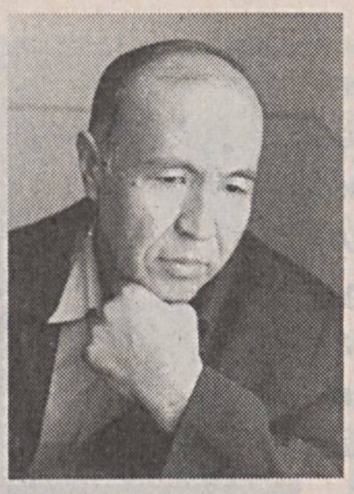

АРАФА

Эркаланиб мудраган боғлар
Юзларини ювди ёмғирда.
Чучмомалар юз очган саҳар
Тўлиб кетди сирли шивирга.

Бир-бирининг қўлидан тутиб,
Униб чиқар майса-гиёҳлар.
Раҳми келиб қадди эгилган
Мажнунтолни безар япроқлар.

Борлиқ аро чарақлар қуёш,
Сирин очар ўрик ғунчаси.
Сув юзида титраб туради
Ойимомонинг тутган кулчаси.

Шўх йигитлар тегишиб, гоҳо
Сулувларга сепганидек сув,
Ял-ял ёнган ғунча юзига
Томчи ташлаб ўтар булут қув.

Тозаради тобора борлиқ,
Гўзаллашиб боради боғлар.
Замин борин қилади тортиқ,
Бетакрордир бу ширин чоғлар.

Қайлардадир беозор, хушхулқ
Сайраган қуш кўрсатмас юзин.
Табиатнинг меҳри товланиб,
Баҳоргулга тутади борин.

Жами меҳрин дўстларга тутиб,
Ким қувонмас бундайин чоғда.
Баҳор вальси бошланиб кетган
Ўзбекистон аталмиш боғда.

ВАТАН

Юрак билан туташган энг гўзал сўздир Ватан,
Мен озиб-тўздим, вале сен омон бўлгин, Ватан!

Озодликка йўл тутдинг – йўлингда чироқ бўлсам,
Қасд қилиб келса ғаним, мисоли Широқ бўлсам!

Бахтим – мағрур юрганим гард қўндирмай номингга,
Дўстим деб қўл берганинг кўз тикмасин нонингга.

Бировни камситгим йўқ, ҳар кимники ўзига,
Ҳеч бир қиёс бормикан Ўзбекистон сўзига?

Сендан ранг олганмикан осмоннинг камалаги,
Минг дардга шифо эрур момолар сумалаги.

Баҳор келса, қувониб термулдим жамолингга,
Пок ниятли инсонлар қойилдир камолингга.

Беадад шукр бўлсин, бахтингни кўрдим, Ватан,
Мен хазон бўлгум, вале сен омон бўлгин, Ватан!

СИРДОШЛАР

Мажнунтол
Совуқдан чўчимас,
Сираям тан олмас
Кузакни.

Ёрдамга қўл чўзмас
Қуёш ҳам,
Ғулғула босади
Юракни.

Дарахтлар
Япроғин сочдилар
От минган
Кузакнинг пойига.

Кўзёшдек
Япроқлар тўкилди
Ёз бўйи сирлашган
Сойига.

Хўрсиниб
Уларни узатди
Кузакни тан олмай
Мажнунтол.

Сарғарган япроқлар
Шивирлар:
— Чорасиз онажон,
Яхши қол.

Бу ҳолни
Ҳар йили кузатар
Кампирин йўқотган
Мажнун чол.

Абдураҳмон ЖЎРА.

● *ЎзМТДП тадбирлари*

ДАВРА СУҲБАТИ ЎТКАЗИЛДИ

ЎзМТДП Ўрта Чирчиқ туман кенгаши 5-умумтаълим ўрта мактабида «Миллий тикланиш, миллий урф-одатлар ёшлар нигоҳида» мавзуида давра суҳбати ўтказди.

Унда иштирокчиларга Президент Ислом Каримовнинг 2007 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2008 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси юзасидан тушунча берилди. Жорий йилнинг Ёшлар йили деб эълон қилиниши муносабати билан давлат дастурида белгиланган вазифаларга алоҳида тўхталиб ўтилди.

Шундан сўнг ЎзМТДП Тошкент вилоят кенгаши бош мутахассиси Г. Эргашева партия фаолияти, Устав ва Низомда белгиланган мақсад ва вазифалар ҳақида гапирди. Мактабнинг фаол ўқитувчи ва ўқувчилари томонидан тайёрланган куй-қўшиқлар, миллий урф-одатлар билан боғлиқ саҳна кўринишлари тадбир файзига файз қўшди.

Тадбир якунида мактабнинг бир қатор ўқитувчилари партия аъзолигига қабул қилинди.

З. ВАҲОБОВА.

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Қарши шаҳар кенгаши ташаббуси билан Тошкент ахборот технологиялари университети Қарши филиали фаоллар залида «Мустақилликни янада мустаҳкамлашда ёш авлоднинг ўрни, вазифалари» мавзуида тадбир ўтказилди.

ЁШЛАР МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

Тадбирни ЎзМТДП вилоят кенгаши аъзоси, ТАТУ Қарши филиали директори, доцент Одилбек Турғунов кириш сўзи билан очди. У университетда олиб борилаётган маънавий-маърифий ишлар ҳақида гапириб, ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратилаётганлигини қайд этди.

Шундан сўнг, ЎзМТДП Қарши шаҳар кенгаши раиси Д. Кесимов «Ёшларнинг сиёсий фаоллигини оширишда ЎзМТДПнинг роли», Қарши давлат университети доценти П. Сайдуллаев «Ёшлар тафаккурида ғоявий бўшлиққа қарши муросасизлик йўллари, воситалари», ТАТУ Қарши филиали ижтимоий-гуманитар фанлари кафедраси мудири Т. Қурбонов «Мустақиллик ёшлар нигоҳида» мавзуларида маъруза қилишди. Партия Устави ва Дастурида қайд этилган миллий ғурурни шакллантиришда миллий қадриятларнинг ўрни ва аҳамияти катта эканлигига алоҳида тўхталишди.

Қизғин баҳс-мунозаралар билан ўтган тадбирда ёшлар фаол иштирок этдилар.

Ўз мухбиримиз.

НАВРЎЗ ШУКУҲИ

Тошкент вилоят педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида Наврўз байрамига бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Раъножон Зарипова, халқ таълими вазирлиги бўлим бошлиғи Ҳасан Қудратуллаев, институт ректори Эркин Сатторов, мазкур ўқув юртининг бошланғич партия ташкилоти раиси Саодат Тўйчиева ҳамда шу ерда таҳсил олаётган мураббий ва ўқитувчилар қатнашди.

Учрашув сўнгида севимли санъаткор Соат Шарипов Миллийтелерадиокомпания қошидаги халқ чолғу ансамбли билан биргаликда концерт беришди. Кейин партия фаолларига ЎзМТДП рамзи туширилган эсдалик совғалари топширилди.

* * *

Паркент туманидаги “Самаробод” маҳалласида ЎзМТДП фаоллари иштирокида катта сумалак сайли бўлиб ўтди. Унда Наврўз айёмида тансиқ таомларни қандай тайёрланишини ёшларга ўргатиш асосий мақсад қилиб олинди. Шу билан бирга, баҳорга бағишланган халқ қўшиқлари ва миллий ўйинлар намойиши ҳам бўлди. Зебо Мирзаева етакчилигидаги ёш ижодкорлар гуруҳи томонидан қизиқарли лапарлар ижро этилиб, шеърлар ўқилди. Иштирокчиларда катта таассурот қолдирган ушбу тадбирда партиянинг Тошкент шаҳар кенгаши раиси ўринбосари Нодира Саъдуллаева, “Соғлом авлод” газетаси бош муҳаррири, бошланғич партия ташкилотининг раиси Дилором Шомаликова қатнашди.

М. ҒАФУРОВ.

МЕҲНАТ БОЗОРИ: ТАЛАБ ВА ТАКЛИФ

Бозор иқтисодиётининг муҳим инфратузилмаларидан бири бўлган меҳнат бозорида иш кучига бўлган талаб ва таклиф ҳамда унинг мутаносиблигини таъминлаш давлат томонидан иқтисодиётни бошқаришнинг муҳим иқтисодий механизмларидан биридир.

Фикр

Талаб — бу корхоналар томонидан иш кучига бўлган бўш иш ўринларини тўлдириш мақсадида ходимларга бўлган эҳтиёжни акс эттирса, таклиф иш қидирувчилар сони орқали белгиланиб, иқтисодий фаол аҳоли сони ва таркибидан иборат бўлади.

Мамлакатимиз аҳолиси ҳозирги кунда 26 миллиондан ошди. Унинг асосий қисми меҳнатга лаёқатли кишилардир. Республикамизда меҳнат ресурслари йилдан-йилга ўсаётганлигини кўриш мумкин. 2003 йилда бу кўрсаткич 13597000 кишини ташкил этган бўлса, 2007 йилда уларнинг сони 15189381 кишига етган. Шу муддат ичида аҳоли сони қарийб 2 миллион кишига кўпайган. Юртимизда ҳар йилда ўртача 600 мингтадан янги иш ўринлари яратилаётганлиги билан ўсиб келаётган меҳнат ресурслари сони ўртасида мутаносибликни таъминлаш учун ҳаракат қилинаётганлиги кўриниб турибди. Маълумотларга кўра, республикада ўтган йили иқтисодий фаол аҳоли сони 11.299200 кишини ташкил этган бўлса, шундай иш билан банд бўлганлар сони 10735392 (95 фоиз) кишини ташкил қилган. Қолган 563808 киши (5 фоиз) иш билан таъминланмаган. Агар буни 2006 йилга таққослаб кўрадиган бўлсак, ушбу йилда жами иқтисодий фаол аҳоли 10658400 кишини ташкил этган бўлса, шундан 10318922 киши (94,8 фоиз) иш билан банд бўлган, қолган 564579 киши эса иш билан таъминланмаган.

Меҳнат нархи ва иш ҳақи даражаси иш кучининг талаб ва таклифига таъсир қилади ҳамда улар ўртасидаги номутаносибликни тартибга солади. Шундай экан, талаб ва таклиф мувозанатини таъминлашга тўсқинлик қилувчи бир қатор сабаблар мавжуд. Масалан, жойларда иш жойларининг қисқартирилиши натижасида аҳоли давлат секторларидан хусусий секторларга жалб қилинмоқда. Жумладан, 2003 йилда давлат секторида ишловчилар сони 2229 кишини ташкил этган бўлса, 2006 йилга келиб уларнинг сони 2348 кишига етган. Хусусий секторларда эса 2003 йилда 5149 минг киши ишлаган бўлса, 2006 йилга келиб уларнинг сони ҳам 6799,0 минг кишига етган.

Номутаносибликнинг сабабларидан яна бири, саноатлашган шаҳарларда иш кучига эҳтиёжнинг мавжудлиги билан қишлоқ жойларида яшовчи иш қидираётган аҳолининг кўпчилигида саноат соҳасига мос касб-ҳунар, маҳорат етишмаслиги ҳамда шаҳарларда уй-жой, рўйхатга туриш каби масалалар анча қийин кечаётганлигидир. Натижада иш кучи ва иш ўринлари орасида каттагина номутаносиблик вужудга келмоқда.

Юқоридагилардан келиб чиқиб мамлакатимиз меҳнат бозоридаги номутаносибликни бартараф этиш учун назаримда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, унинг жойлардаги Меҳнат бозоридаги талаб ва таклифни ўрганиш тизими фаолиятини янада фаоллаштириш орқали корхона ва ташкилотлар ўртасида меҳнат ярмаркалари мунтазам равишда ўтказиб турилиши ҳам яхши натижалар бериши мумкин.

Шерзод ГАЙБЕРДИЕВ,
тадқиқотчи.

МИСР БИЛАН ТАНИШУВ

Пойтахтимиздаги Миср маданият марказида Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми жамғармаси ҳамкорлигида Миср маданияти ҳафталиги бўлиб ўтди. Тадбир давомида “Араб тили байрами” ўтказилиб, унда республикамиздаги 10 га яқин олий ўқув юртлари талабалари куч синашдилар. Миср маданият маркази томонидан араб тилидан сабоқ бериб келаётган устозларга қимматбаҳо совғалар топширилди.

Таъкидлаш жоизки, мазкур тадбир уч йилдан бери ўтказиб келинади. Унда Тошкент Ислом университети, Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ҳамда Тошкент Шарқшунослик институти талабалари қатнашишади.

Лазиза СУЛТОНОВА.
Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

БАНК ИСЛОҲОТЛАРИ ЙЎЛИДА

Мамлакат иқтисодиётини жадал ривожлантириш ва аҳолининг турмуш даражасини ошириш, нақд пул маблағларининг банкдан ташқари айланмасини қисқартиришда фуқароларнинг эркин пул маблағларини тижорат банклари омонатларига жалб этиш ҳам муҳим ўрин тутади.

Президентимизнинг 2008 йил 20 февралдаги «Тижорат банкларида аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ҳам мана шу масалаларни ҳал этишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Навоий вилоят ҳокимлигида бўлиб ўтган семинар-йиғилиш мазкур Фармоннинг мазмун-моҳиятини аҳолига етказиш ҳамда унинг ижросини таъминлаш мақсадида вилоятда амалга оширилаётган ишлар таҳлилига бағишланди. Тадбирда вилоят, туман ва шаҳар прокуратураси, банк муассасалари, солиқ инспекциялари ва бир қатор ташкилотларнинг раҳбарлари, ходимлари иштирок этди.

Семинар савол-жавоб ва қизғин баҳс-мунозаралар билан ўтди.

Дилбар РАЗЗОҚОВА.

Утерянный гос. ордер № 01-02/666 от 14. 12. 92 права собственности на квартиру на имя Ганиев Баходир считать недействительным.

Утерянное гувохнома № 614 фермерского хозяйства «БОҒБОН АХМАДЖОН» совхоз Кўксарой под по ОКПО 21069778 ОКНХ 21120 выданное 22.04. 2006 г. хакимиятом Ташкентского р-на Таш. области считать недействительным.

Тошкент шаҳар Учтепа туманидаги «Алибия-ар» масъулияти чекланган жамияти ўз Устав жамғармасини 3 000 000 сўмдан 1 000 000 сўмгача камайтиришини маълум қилади.

Утерянная гувохнома № 002372-08 от 28. 09. 2006 г. выданный хакимиятом Чиланзарского района на ТЧСЖ "Коммуналчи Шинам" считать недействительным.

Утерянный устав № 002372-08 от 28. 09. 2006 г. выданный Чиланзарским хакимиятом на ТЧСЖ "Kommunalchi shinam" считать недействительным.

Қозоқ миллий маданий марказига Тошкент шаҳар статистика бошқармаси томонидан 1995 йилда берилган гувоҳнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳар Чилонзор туманидаги "Чилонзор" хусусий ишлаб чиқариш корхонаси (ИНН 202767731, ОКОНХ 17151) масъулияти чекланган жамиятига айлантирилади. Мурожаат учун телефонлар: 701-08-53, 111-05-60.

Муассис: «Миллий тикланиш» демократик партияси

Миллий тикланиш — ижтимоий-сиёсий газета — MILLIY TIKLANISH

Бош муҳаррир Ҳосил КАРИМОВ

ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона — 233-67-51. Бўлимлар — 236-58-73.
E-mail: milliy-tiklanish@mail.ru

Манзилимиз: *Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй*
Ⓡ - *Тижорат материали*

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Босишга топшириш вақти 22.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Газета 02 23-рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма: Г — 323.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Адади 2848
Сотувда эркин нархда

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

1 2 3 4 6

Босишга топширилди — 21.00